

Sygn. akt I C 821/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Bożena Chłopecka

Protokolant: Emilia Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2021 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa A. P. (1), A. P. (2), M. P., Z. D., K. D., A. D., D. D., J. D.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Rozwoju, Pracy i Technologii

o zapłatę

I. powództwo oddała w całości,

II. ustala, że koszty postępowania w całości w stosunku do swoich udziałów ponoszą powodowie, z tym, że ich rozliczenie pozostawia referendarzowi sądowemu.

Sygn. Akt IC 821/17

UZASADNIENIE

W pozwie z 13 sierpnia 2017r. powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Gospodarki (obecnie Minister Rozwoju, Pracy i Technologii) na rzecz:

- 1) A. P. (1), A. P. (2) i M. P. kwoty po 315.650,99 zł z odsetkami za opóźnienie od wytoczenia powództwa,
- 2) Z. D. kwotę 73.936,24 zł z odsetkami za opóźnienie od wytoczenia powództwa,
- 3) K. D. kwotę 124.022,09 zł z odsetkami za opóźnienie od wytoczenia powództwa,
- 4) A. D. kwotę 96.594,12 zł z odsetkami za opóźnienie od wytoczenia powództwa,
- 5) D. D. kwotę 93.016,56 zł z odsetkami za opóźnienie od wytoczenia powództwa,
- 6) J. D. kwotę 89.439 zł z odsetkami za opóźnienie od wytoczenia powództwa.

Powodowie wnieśli także o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (k-2-138 pozew).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm prawem przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia (k-167-201).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Zarządzeniem z 30 listopada 1953r. Przedsiębiorstwo „(...) w Miasteczku K., pow. W.” zostało objęte przymusowym zarządem państwowym. Zaś 22 maja 1962r. Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości wydał orzeczenie o przejściu tego przedsiębiorstwa z mocy prawa na własność państwa (bezsporne).

Współwłaścicielami w/w przedsiębiorstwa byli H. i K. P. oraz J. i T. D.. Powodowie są następcami prawnymi współwłaścicieli tegoż przedsiębiorstwa (bezsporne).

Decyzją z 27 maja 2009r. Minister Gospodarki stwierdził nieważność zarządzenia Ministra Przemysłu Drobного i Rzemiosła z 30 listopada 1953r. (k-45-55)

Decyzją z 12 sierpnia 2014r. Minister Gospodarki stwierdził nieważność zarządzenia Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z 22 maja 1962r. (k-56-65).

4 sierpnia 2017r. powodowie wystosowali do pozwanego wezwanie do zapłaty odszkodowania, gdyż pozwany przeniósł prawo własności przedmiotowego przedsiębiorstwa na rzecz osób trzecich (k-70-71).

Wartość odtworzeniowa nieruchomości zabudowanej budynkami młyna, stanowiąca aktualnie działki ewidencyjne nr (...), położonej w M., według stanu na 30 listopada 1953r. oraz według cen na dzień sporządzenia opinii przez biegłego wynosi 1.065.175 zł. Zaś wartość maszyn, urządzeń przemysłowych, pasów transmisyjnych i wyposażenia biura według cen na dzień sporządzania opinii wynosi 359.600 zł (k-291- 332 opinia biegłych).

Powyższy stan faktyczny nie był sporny między stronami i został ustalony w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy.

Sąd Okręgowy rozważył co następuje.

Powództwo nie jest zasadne w całości. Strona powodowa dochodzi odszkodowania w zakresie udziałów w spadku po właścicielach znacjonalizowanego przedsiębiorstwa oraz właścicielach nieruchomości, na której miało być prowadzone przedsiębiorstwo. Na wskazywaną przez powodów łączną szkodę rzeczywistą składa się:

- 1) kwota 954.014 zł stanowiąca wartość szkody rzeczywistej w zakresie majątku nieruchomego,
- 2) kwota 469.964 zł stanowiąca wartość szkody rzeczywistej w zakresie majątku ruchomego.

Powodowie wywodzą swoje roszczenie z decyzji z 12 sierpnia 2014r. Ministra Gospodarki, w której Minister stwierdził nieważność zarządzenia Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z 22 maja 1962r.

Podstawą formalnoprawną dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia jest art. 160 § 1 k.p.a. Zgodnie z jego brzmieniem stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji służy roszczenie o odszkodowanie, chyba, że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie. Przepis ten został uchylony przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) z dniem 01 września 2004 roku, ale mimo zmiany regulacji i uchylenia przepisu art. 160 k.p.a., zgodnie z brzmieniem art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku, będzie on miał zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, gdyż do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem jej wejścia w życie, stosuje się przepisy dotychczasowe w brzmieniu obowiązującym do dnia jej wejścia w życie. Akty nacjonalizacyjne wydane zostały przed dniem 01 września 2004 roku, czyli przed uchyleniem art. 160 k.p.a., a to implikuje przyjęcie przez Sąd za podstawę prawną żądania zgłoszonego przez powodów właśnie uchylone przepisy art. 160 k.p.a. Zgodnie zaś z treścią art. 160 § 6 k.p.a. roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja (...), w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2 k.p.a., że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a.

Stwierdzenie niezgodności z prawem decyzji administracyjnej stanowiącej podstawę przejęcia własności osoby fizycznej przez Państwo jest równoznaczne ze spełnieniem się jednej z przesłanek odpowiedzialności Skarbu

Państwa za szkodę poniesioną w związku z wadliwą decyzją administracyjną. Niezbędne jest jednak wykazanie przez poszkodowanego rozmiaru szkody oraz jej związku z wydaniem decyzji uznanej następnie za nieważną lub wydaną z naruszeniem prawa. W zakresie ustalenia rzeczywistej szkody niezbędne jest wykazanie adekwatnego związku przyczynowo-skutkowego między szkodą a decyzjami wyeliminowanymi z obrotu prawnego. Zgodnie z art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Zdaniem Sądu powodowie niewłaściwie wskazali decyzję z której wywodzą szkodę, gdyż źródłem szkody w tym przypadku jest zarządzenie w sprawie ustanowienia zarządu państwowego z 30 listopada 1953r. Sąd w tym zakresie podziela pogląd, który został wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z 8 lipca 2016r., sygn. akt I CSK 575/15. Sąd Najwyższy wskazał, że „szkoda, której naprawy dochodzą powodowie została wyrządzona jeszcze przed wydaniem decyzji z 17 września 1961r. (...), źródłem szkody było wydane z naruszeniem prawa zarządzenie Ministra Przemysłu Drobneho i Rzemiosła z 23 grudnia 1952r. Wydanie tego zarządzenia pozbawiło poprzednika prawnego powodów najpierw możliwości korzystania z należącego do niego przedsiębiorstwa, a następnie było przyczyną sprawczą przejścia z mocy prawa tego przedsiębiorstwa na własność Skarbu Państwa. Po drugie orzeczenie Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z 17 września 1961r nie wywołało żadnych nowych skutków prawnych, a jedynie potwierdziło to, że poprzednik prawny powodów stracił prawo do składników wchodzących w skład przedsiębiorstwa.” Biorąc powyższe pod uwagę Sąd uznał za zasadny podniesiony przez pozwanego trzyletni zarzut przedawnienia wynikający z art. 160 § 6 k.p.a., albowiem decyzja nadzorcza stwierdzająca nieważność zarządzenia z 30 listopada 1953r. została wydana przez Ministra Gospodarki 27 maja 2009r., a więc na 8 lat przed złożeniem pozwu w niniejszej sprawie.

Ponieważ Sąd uznał za zasadny podniesiony zarzut przedawnienia zbędne jest rozważanie co do pozostałych kwestii prawnych i faktycznych.

Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.